

HALLINTOVALIOKUNNAN MIETINTÖ 3/2011 vp

Hallituksen esitys eduskunnalle kotoutumisen edistämisestä annetun lain, ulkomaalaislain 91 ja 93 §:n sekä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Eduskunta on 13 päivänä lokakuuta 2011 lähettänyt hallintovaliokuntaan valmistelevasti käsiteltäväksi hallituksen esityksen kotoutumisen edistämisestä annetun lain, ulkomaalaislain 91 ja 93 §:n sekä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta (HE 73/2011 vp).

Lausunto

Eduskunnan päätöksen mukaisesti työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on antanut asiasta lausunnon (TyVL 5/2011 vp), joka on otettu tämän mietinnön liitteeksi.

Asiantuntijat

Valiokunnassa ovat olleet kuultavina

- hallitusneuvos Olli Sorainen, työ- ja elinkeinoministeriö
- maahanmuuttojohtaja Kristina Stenman, hallitusneuvos Riitta Koponen ja ylitarkastaja Paula Karjalainen, sisäasiainministeriö
- neuvotteleva virkamies Seija Kivinen ja työmarkkinalakimies Miia Kannisto, valtiovarainministeriö
- lakimies Pekka Pietinen, Palkansääjajärjestö Pardia ry.

Lisäksi kirjallisen lausunnon ovat antaneet

- Maahanmuuttovirasto
- Suomen Kuntaliitto
- Julkisalan koulutettujen neuvottelujärjestö JUKO ry.

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi kotoutumisen edistämisestä annettua lakia, ulkomaalaislakia sekä kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annettua lakia. Lainmuutokset ovat tarpeen sen johdosta, että kotouttamisasiat siirretään sisäasiainministeriön toimialalta työ- ja elinkeinoministeriön toimialalle.

Esitys liittyy valtion vuoden 2012 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Lait ehdotetaan tulemaan voimaan 1 päivänä tammikuuta 2012.

VALIOKUNNAN KANNANOTOT

Yleisperustelut

Esityksessä ehdotetaan tarpeelliset lainmuutokset kotouttamisasioiden siirtämiseksi sisäasiainministeriöstä työ- ja elinkeinoministeriöön. Esitys toteuttaa hallitusohjelman kirjausta, jonka mukaan kotouttamistoimien johto kootaan työministerin vastuulle. Hallitusohjelman tavoitteena on puolittaa maahanmuuttajien työttömyys, nostaa maahanmuuttajien työllisyysastetta sekä parantaa kotouttamispolitiikan vaikuttavuutta. Ehdotetuilla lainmuutoksilla pyritään tehostamaan maahanmuuttajien kotoutumista ja edistämään heidän työllistymistään avoimille työmarkkinoille.

Hallintovaliokunta kannattaa ehdotettuja lainmuutoksia. Myös työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on puoltanut lakiehdotuksia. Kotouttamisasioiden siirtämisen työllisyyden ja yrittäjyyden edistämistä koskevan kokonaisuuden yhteyteen voidaan katsoa edistävän kotouttamisen työelämälähtöisyyttä ja antavan nykyistä paremmat edellytykset työvoima- ja elinkeinohallinnon koko palveluvalikoiman hyödyntämiseen. Ohjausvastuun keskittäminen työ- ja elinkeinoministeriöön tukee myös työvoima- ja elinkeinohallinnon ohjausprosesseja sekä kotoutumisen seurannan ja kotoutumiskoulutuksen kehittämistä. Hallintovaliokunta katsoo, että ehdotus antaa nykyistä paremmat valmiudet edistää maahanmuuttajien kotoutumista.

Kotouttamistyö on vahvasti poikkihallinnollista ja monialaista toimintaa, ja se sisältää myös työelämän ulkopuolella olevien maahanmuuttajien, kuten lasten, nuorten, lapsia kotona hoitavien vanhempien sekä ikääntyneiden, kotouttamisen. Kotouttaminen nivoutuu lisäksi muuhun maahanmuuttopolitiikkaan. Näistä syistä on tärkeää korostaa eri ministeriöiden välistä tiivistä yhteistyötä myös jatkossa. Hallintovaliokunta pitää kotoutumistavoitteiden saavuttamisen kannalta ensiarvoisen tärkeänä, että ministeriöiden, alue- ja paikallisviranomaisten, kuntien ja käytännön toimijoiden välistä yhteistyötä ja koordinaatiota tehostetaan ja että toimintaan varataan riittävät voimavarat. Kotoutumispolitiikan vai-

kuttavuuden kannalta on myös välttämätöntä, että toiminnan pitkäjänteisyys ja jatkuvuus turvataan.

Kotouttamistehtävien siirtäminen merkitsee määräraha- ja henkilöstösiirtoja hallituksen esityksen perusteluissa kuvatulla tavalla. Siirtyvän henkilöstön asema turvataan valtion virkaehtosopimuksen mukaisesti. Siirtyvään henkilöstöön sovelletaan sopimuskaudelle 2010–2012 tehdyn valtion virka- ja työehtosopimuksen allekirjoittamispöytäkirjan määräyksiä palvelussuhteen ehtoista ja palkkatakuusta. Pöytäkirjan 18 §:n mukaan, jos vastaanottavassa virastossa on palkkausjärjestelmä ja jos henkilön euromääräinen kuukausipalkka siirtymähetkellä on hänelle vastaanottavassa virastossa maksettavaa kuukausipalkkaa korkeampi, hänellä on oikeus palkkojen erotuksen määräiseen palkanlisään.

Hallituksen esityksen perusteluista ilmenevistä syistä ja saamansa selvityksen perusteella hallintovaliokunta pitää esitystä tarpeellisenä ja tarkoituksenmukaisena. Valiokunta puoltaa lakiehdotusten hyväksymistä jäljempänä mainituin täsmennyksin ja teknisin tarkistuksin.

Yksityiskohtaiset perustelut

3. Laki kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain 7 §:n muuttamisesta

7 §. Kustannusten korvaaminen. Pykälän 3 momentissa ehdotetaan asetuksenantovaltuutta muutettavaksi siten, että asetuksen antaa jatkossa sisäasiainministeriön sijaan valtioneuvosto. Samassa yhteydessä momentissa käytetty ilmaisu "ilman huoltajaa oleva alaikäinen" on muutettu enemmittä maininnoita muotoon "ilman huoltajaa oleva lapsi". Selvityksen mukaan tällä on ainoastaan tarkoitettu korjata säännös vastaamaan kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetussa laissa (746/2011) käytettyä käsitteistöä. Valiokunnalla ei ole ehdotukseen huomautettavaa.

Voimaantulosäännökset

Lait on tarkoitettu tulevan voimaan 1.1.2012. Valiokunta ehdottaa, että 1.—3. lakiehdotuksen voimaantulosäännöksen *1 momentissa* voimaantuloajankohta kuitenkin jätetään yleisesti noudatetun käytännön mukaisesti avoimeksi.

Päätösehdotus

Edellä esitetyn perusteella hallintovaliokunta ehdottaa,

että 1.—3. lakiehdotus hyväksytään muutoin hallituksen esityksen mukaisina paitsi voimaantulosäännökset muutettuina (Valiokunnan muutosehdotukset).

Valiokunnan muutosehdotukset

1. lakiehdotus

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 ____ .
(2 mom. kuten HE)

2. lakiehdotus

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 ____ .
(2 mom. kuten HE)

3. lakiehdotus

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta
20 ____ .
(2 mom. kuten HE)

HaVM 3/2011 vp — HE 73/2011 vp

Helsingissä 18 päivänä marraskuuta 2011

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

vpj. Maarit Feldt-Ranta /sd

jäs. Heikki Autto /kok

Rakel Hiltunen /sd

Reijo Hongisto /ps

Elsi Katainen /kesk

Timo V. Korhonen /kesk

Antti Lindtman /sd

Tapani Mäkinen /kok

Markku Mäntymaa /kok

Ulla-Maj Wideroos /r

vjäs. Martti Mölsä /ps

Johanna Ojala-Niemelä /sd.

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Minna-Liisa Rinne.